In de tijd toen de voedingszaak-met-gekoelde-zuivelafdeling nog niet bestond en je in de melk de seizoenen nog kon proeven, was *Maria van Caveye's* één van de dagelijkse zekerheden in Lichtervelde. Iedere dag, weer of geen weer, ging zij op melkronde door het dorp. Maria is nu 95 geworden, en veel van de herinneringen die zij aan Marjet Vandenbulcke vertelde, zijn verbonden met haar bestaan als melkventster…

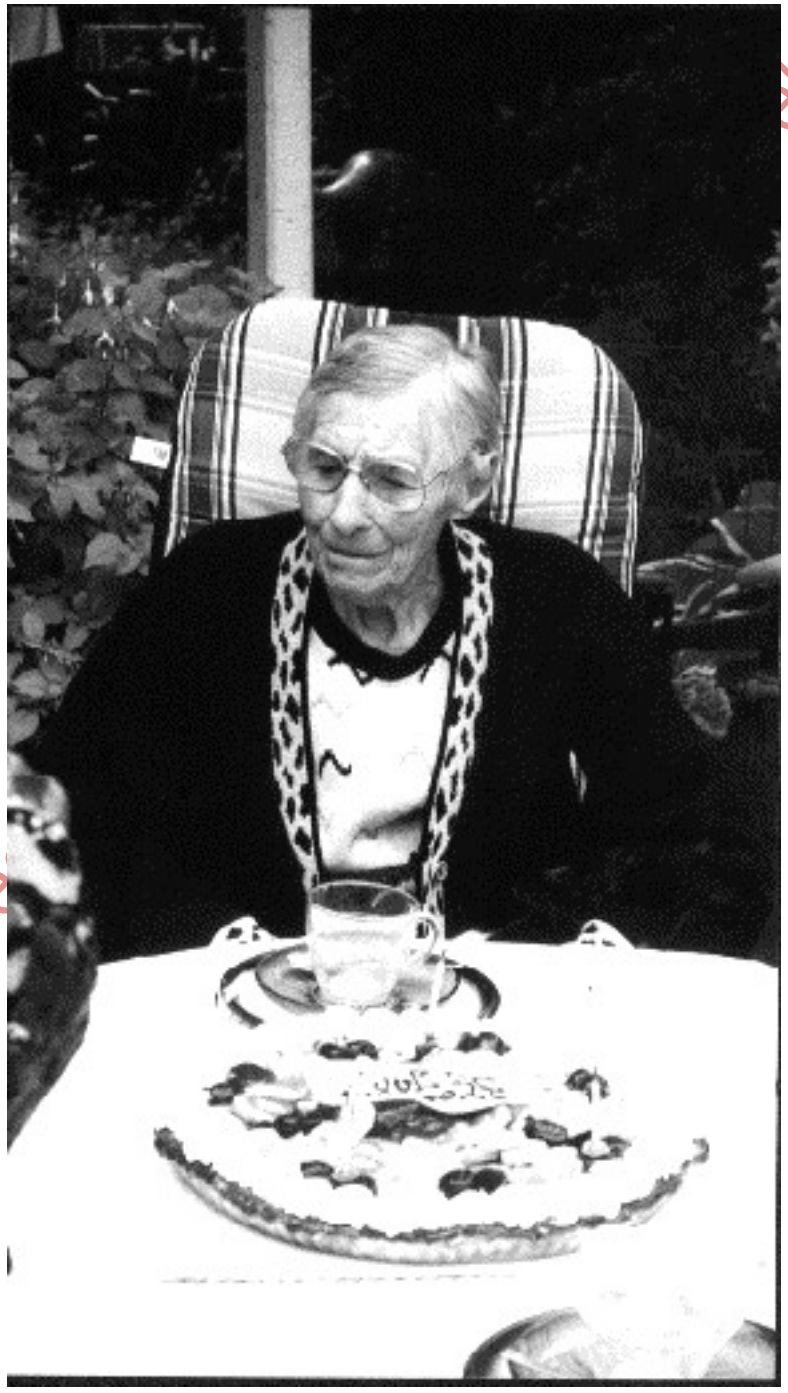

Een oud-melkventster vertelt…

Marjet Vandenbulcke

Oude mensen kijken graag eens achterom, naar alles wat zij in hun lange leven meegemaakt hebben. Augusta Lievens, beter gekend als *Maria van Caveye's,* loopt nu op haar 95 en een groot deel van haar herinneringen heeft te maken met de periode toen ze met melk leurde. Tot ze 73 was, heeft ze dat gedaan.

Augusta werd op 16 juni 1904 op de Heihoek geboren en liep school op de Kapelhoek te Beveren. Toen ze 9 jaar oud was brak de Eerste Wereldoorlog uit en meteen was het hoofdstuk 'school' afgesloten. De Duitsers eisten immers de schoollokalen op. En wat moesten vader en moeder nu aanvangen met een 9-jarig meisje? Van kinderopvang was er nog geen sprake, zeker niet voor de minder gegoede lieden. En die waren toen in de meerderheid. Maria mocht echter zelf als kinderoppas gaan werken in een landbouwersgezin, voor 20 centiem per week, plus kost en inwoon.

Eenmaal de oorlog voorbij trok ze met haar vader en tal van andere Lichtervelde-naren naar de ast in Loon-Plage (Frankrijk). Ze moest er als kind-meisje naast de stoere mannen *haar steke staan* en leerde er haar latere man, Henri Vandecaveye, kennen. Op 16 april 1922 - ze was net 18 jaar oud - trouwden ze. Nog één seizoen trokken ze samen op naar de ast.

Karel Van de Poele

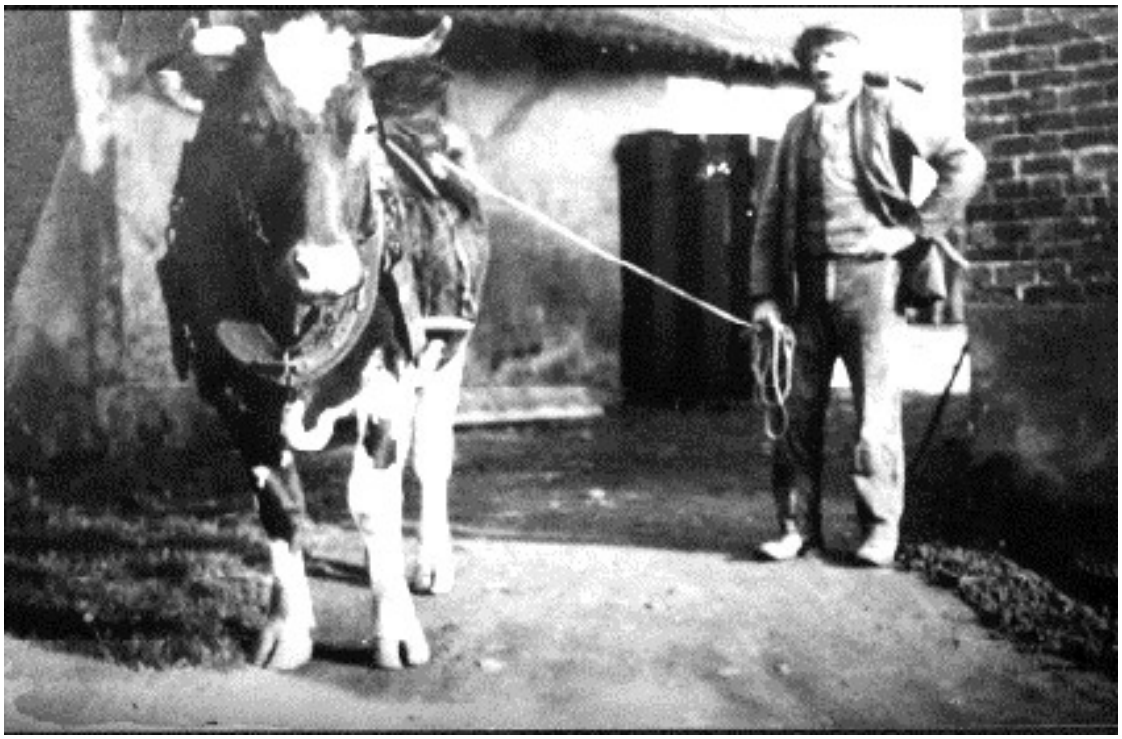

Henri Vandecaveye met zijn trekos

Rond de tijd dat dochter Estaline geboren werd, kochten zij in Lichtervelde, aan de veldweg die later *Nieuwstraat* zou heten, een kleine hoeve met twee koeien en een

witte muilezel als trekdier. Na verloop van tijd werd de muilezel door een trekos vervangen.

Henri zorgde voor land en beesten, Maria was naarstig en kon niet blijven stilzitten en zo kwam het dat zij in 1927 een vergunning aanvroeg om melk te venten. Zij spande een hondenkar in en bouwde een heuse melkronde uit. Een halve eeuw lang heeft zij haar zuivelwaren aan de man gebracht in Lichtervelde en op die tijd heeft zij veel weten veranderen, bij de mensen, in haar stiel en in het straatbeeld dat het decor vormde voor haar dagelijks werk.

De mensen hadden nog tijd voor een babbel bij het bestellen en afrekenen van melk of karnemelk. Het verkeer was toen nog niet erg druk en op de kasseien kon je de auto's van een eind ver horen aankomen. En als het paard iets op straat liet vallen, was er altijd wel iemand van de omwonenden die dat kon gebruiken in zijn *lochtink.*

Melk kwam in den beginne van de eigen koeien en leverde in die tijd 1.60 Fr per liter op. De boter werd manueel gekarnd en te koop aangeboden op de Roeselaarse markt. De karnemelk nam zij mee op haar ronde.

In 1936 kreeg zij een tweede kind, Leon. Estaline mocht als veertienjarig meisje op haar broertje passen. Het kindje was echter ziekelijk en stierf zeer jong. Daarna volgden nog Frans (1937) en Marcel (1941). Beiden zijn reeds overleden.

De concurrentie onder de melkleurders was hard. Er waren op een gegeven moment tien melkboeren in Lichtervelde die aan huis leverden. Maria zag zich verplicht 5 centiem van haar prijs af te knijpen om haar melkronde in stand te kunnen houden en zelfs beetje bij beetje uit te breiden.

De stiel van melkventers evolueerde ook gestadig. Het scheppen gebeurde eerst met inhoudsmaten met lange steel, één van 0.5 liter en één van 1 liter. Later werd de melk in kruiken van 25 liter vervoerd. Onderaan de kruik was een kraan gelast. Dezelfde inhoudsmaten werden gebruikt, maar zonder de lange steel. Elk jaar moesten ze in het gemeentehuis aangeboden worden om geijkt te worden door een beëdigde ijker.

Maria (Augusta Lievens) als melkventster met hondenkar. De foto dateert uit 1941 en werd genomen op vraag van de Duitse soldaat (links in beeld) voor het huidig huisnummer 122 in de Statiestraat. Rechts op de foto staat André Roose, bewoner van nr. 122.

Toen de melkronde te zwaar werd voor de hond, kocht Maria een bakfiets, maar de trekhond bleef haar trouw verder assisteren. Tegen de jaren '50 deed de paar-

Heemkundige kring de Roeie

denkracht zijn intrede op het bedrijf Vandecaveye - Lievens. Ze schaften zich paard en traamkar aan. Met het paard deed Henri het veldwerk en Maria haar melkronde. Twee paarden hebben ze versleten, zegt ze fier. Eerst was er Jan, een flinke ruin, gevolgd door Mina, een vosse merrie.

Omstreeks 1958 werd het aan huis verkopen van melk en zuivelproducten bij de wet geregeld. Vanaf toen moest alles via de melkerij gaan. Voor Maria was dit even wennen, maar van opgeven was er geen sprake. Paard en kar werden afgedankt en Maria kocht een auto, een bestelwagen van het merk Opel. Dagelijks ging ze zich nu bevoorraden in de melkerij te Zwevezele en zette daarna onmiddellijk haar melkronde in. Weerom herinnert ze zich dat ze drie auto's versleten heeft in deze periode. Ze kon echter zelf niet rijden! Dus werd Estaline ingespannen, die dit wel kon.

Vertrekkensgereed voor de melkronde - foto omstreeks 1948

In 1977 heeft Maria definitief een punt achter de melkronde gezet. Henri was al een tijdje overleden, de kinderen hadden al lang hun eigen gezin en bestaan en zij was aan pensioenleeftijd toe. Melkventen was trouwens niet meer van de nieuwe tijd. Moderne tweeverdieners zijn immers niet thuis op het uur dat de melkboer pleegde langs te komen, en melk schaffen zij zich aan in de supermarkt, eens per week, in recycleerbare kartonverpakking, gepasteuriseerd, smakeloos en minstens houdbaar tot: zie stempel.

∞∞∞∞∞∞∞∞∞